

и субјективан, то није спорно, али *субјективно-појединачни суд* у овом случају има претензију на опште важење иако није појмовног карактера. То Кант назива *општим гласом*, јер је свестан да естетички суд не може постулирати општу сагласност, као логички суд, али мора му се оставити могућност *приписивања* такве сагласности. Истраживање питања: да ли у суду укуса осећање задовољства претходи просуђивању предмета или то просуђивање претходи осећању задовољства представља кључ критике укуса и доводи до познате формулације о „слободној игри уобразиље и разума“. Реч је о душевном стању које садржи могућност *опште саопштивости* – што је подручје које се углавном одиграва појмовним путем. Пошто у суду укуса не постоји појам, неопходно је да слободно деловање представа буде саопштиво другима, ако се очекује да важи на општи начин. Хармонија сазнајних моћи је услов за саопштивост *просто субјективног (естетичког) просуђивања предмета или представе*. Из другог момента суда укуса изводи се одређење лепог: „Лепо јесте оно што без појма изазива опште допадање“. Кант разликује естетичку од логичке истине – „естетички је тачно да Сунце запада у море, мада је то логички и објективно нетачно“. Због таквог одређења Кантово схватање се у интерпретацијама често у потпуности редукује на став да „естетски суд не може бити когнитиван“.

Трећи моменат суда укуса односи се на релацију сврха, која се у њима узима у разматрање, а започиње одређењем *сврховитости уопште*. Сврха је предмет неког појма, уколико је тај појам узрок тог предмета (као реални основ његове могућности), а каузалитет појма у погледу његовог објекта јесте сврховитост. Трансцендентални принцип рефлексивне моћи суђења показује до тада неоткривен однос између те моћи и сврховитости у природи - суд укуса отвара сложени проблем *сврховитости без сврхе*, коју Кант сматра могућом ако се разматрање не увиђа *умом*, тј. ако се при посматрању неке сврховитости не тражи њена форма која би се *позиционирала у вољу*. Кант дефинише моћ суђења као способност да се оно посебно замишља као садржано под општим: ако је дато оно опште (правило, принцип или закон) – моћ суђења је *одредбена*, а ако је дато оно посебно – она је *рефлексивна*. Одредбена моћ суђења има утврђен пут супсимције под опште начело, док рефлексивна моћ суђења *тражи* принцип под који би подвела своје посебне одредбе. Тај принцип не сме да буде изведен из искуства, јер емпиријски принцип не може да буде темељ сазнајних моћи – па је могуће једино да буде трансценденталан, тј. аутономан - постављен као закон од саме рефлексивне моћи суђења. Пошто појам о неком објекту, уколико он истовремено